

File name: Avsnitt 10 - Politisk tillbakablick.wav
Transcriber: ScriptMe.io
Operator: Magnus Degerman
Date of transcription: Apr 19 2024

[00:00:17:05 - 00:00:45:16]

Marie: Hej och välkomna till dagens avsnitt av Bergrummet. Östhammars kommuns podd för alla som är intresserade av slutförvar. Frågor som handlar om radioaktivt avfall. Idag ska vi göra en liten tillbakablick över hur processen har gått i Östhammars kommun och vi har gäster med oss i studion idag. Förutom mig, Marie Berggren, som sitter bakom mikrofonen så har vi såklart.

[00:00:46:01 - 00:00:48:15]

Magnus: Magnus Degerman som är kommunikatör här.

[00:00:49:11 - 00:01:28:23]

Marie: Och sen har vi Margareta Widén Berggren, Välkommen och en tidigare kommunstyrelseordförande i kommunen. Och vi har P-O Olsson. Ja, välkommen hit! Du har varit tidigare ordförande i det som kallas för Säkerhets gruppen. Vi har i ett tidigare avsnitt. I det första avsnittet så berättade vi lite om den organisationen som vi har haft i Östhammars kommun. Som ni har funnits i och verkat i under en lång tid. Så vill man veta lite mer så kan man lyssna på det avsnittet också tillsammans med alla andra avsnitt som man också kan lyssna på såklart.

[00:01:30:05 - 00:01:45:21]

Marie: Ja. Vi kallar det för Maggan och Peo i den här podden. Det är de namnen som ni har gått under under lång tid i det här huset, hela livet. När blev ni engagerade i det här med slutförvaringsarbetet P-O?

[00:01:49:06 - 00:02:01:17]

P-O Olsson: Mitt engagemang började med med plats valet. Före det så hade jag mycket, mycket små kunskaper kring slutförvar. Men då började mitt engagemang och fick de förmånen att vara vice ordförande i säkerhets gruppen.

[00:02:02:05 - 00:02:43:17]

Margareta Widén-Berggren: 2009, alltså. Maggan 2002, för då blev jag kommunstyrelsens ordförande. Då skulle vi skapa en ny organisation, lite mer intensiv organisation när det gällde de här frågorna. Då gjorde jag det tillsammans med Curt Agerus från Moderaterna. Ja, 2002 och 2009. Hur tycker ni att den här processen har utvecklats under tiden som ni har jobbat med den här frågan? Hela tiden skulle jag vilja säga på olika sätt. Man har ändrat organisationen. Man har tittat på olika delar som har varit aktuella. Man har haft samverkan med olika instanser. Strålsäkerhetsmyndigheten, Länsstyrelsen,

[00:02:45:07 - 00:02:53:11]

Marie: SKB naturligtvis och Forsmark har varit inblandat. Har varit många som har varit inblandade i det här på olika sätt vid olika tillfällen. Det har sett olika ut

[00:02:55:06 - 00:02:57:10]

Marie: tycker jag. Tycker ni att vi har haft en än

[00:02:59:11 - 00:03:02:01]

Marie: en påverkan på den här processen P-O?

[00:03:04:02 - 00:03:39:02]

P-O Olsson: Ja, det tycker jag. Det har vi naturligtvis haft. Självklart har vi haft det, men det som har varit slående är ju intresset utifrån. Så vi har inte behövt att påverka utan vi har haft både nationella besök naturligtvis men även många internationella besök och varit på internationella konferenser. Vi har varit efterfrågade. Vi har inte behövt gå ut och marknadsföra att vi kan någonting utan det har kommit till oss snarare. Och Maggan har naturligtvis ännu mer erfarenhet av det från sin roll som kommunstyrelsens ordförande.

[00:03:41:05 - 00:04:28:01]

Marie: Dessutom har vi ju haft inne i landet också, som vi kanske har i kommunen, som vi har behövt kanske pusha på lite mer där man har varit kanske positiv till kärnkraft och inte varit så orolig, men att man ändå vill att de också grupperna skulle ha fått lite mera information. Så man bjuder in att informera dem till grupper inom vården, grupper ute i samhället. Så det är nästan mer intresse från grannkommuner och ute i världen än från den egna kommunen, så de kanske känner sig trygga med det arbete som görs hela tiden och den information man har fått kontinuerligt. Det har ju varit en lång resa, den har ju tagit lång tid. Hur har er ert intresse för frågan förändrats över tiden?

[00:04:29:06 - 00:04:52:12]

P-O Olsson: Ja, för min del så var det framför allt kunskapsuppbyggnad. Jag kunde ju i princip ingenting om slutförvar när jag började i säkerhets gruppen. Vi granskade då ansökan enligt kärntekniklagen och jag har lärt mig en hel del under under de här åren kan man väl säga och vad det innebär med ett slutförvar.

[00:04:53:22 - 00:05:29:10]

Marie: Har ni märkt av det i era i era närmaste kretsar också att diskussionen har blivit annorlunda med att ni själva har haft en kunskapsbas också? Det är klart, det kommer ju frågor i vardagen när man möter folk. Det kan ju vara på affären eller vad som helst. Och frågorna har växlat också. Allt från juridiska frågor som uppkommit som man har också behövt ta hand om, som inte vi har våra experter på. Utan experter är vi kanske inte på någonting, men vi får information från de instanser som kan en massa saker och delge vi andra som behöver det. Men allt ifrån paneldebatter i Paris till

[00:05:31:16 - 00:05:37:18]

Marie: samarbete mellan alla kärnkrafts kommuner i Sverige. Vi har ju haft ett otroligt brett arbete i det här tycker jag.

[00:05:39:13 - 00:05:54:21]

Marie: Hur tycker ni att kommunerna har påverkats av att vi har varit delaktiga i den här processen? Har Har slutförvaret påverkat den kommunala kontexten på något vis tycker ni?

[00:05:56:05 - 00:06:17:15]

Marie: Jag tror att det är en del. Nu är jag före dig igen. Jag tror att en del människor som bor här har känt sig tryggare faktiskt i och med att det har varit informationer. Och det har varit liksom man har kunnat ställt frågor när man har velat om det. Jag tror att det har varit mycket bra faktiskt. Men vi har varit väldigt mycket ute i andra länder och andra länder har varit hit.

[00:06:20:02 - 00:06:34:08]

Marie: Men jag tror att det har varit bra ändå. Så lite grann att vi kanske inte själva har varit medvetna om vilken vilken process vi har ägt som har varit synlig för andra mer än för oss själva. Är det så jag ska tolka det på?

[00:06:35:00 - 00:07:08:12]

P-O Olsson: Ja, det tror jag nog. Det tror jag nog. På frågan hur det har påverkat kommunen så har det naturligtvis påverkat på det sättet att vi har en stor industri etablering på gång i kommunen och det har naturligtvis påverkat politiken och arbetet generellt sett. Alltså jag sitter ju numera som ordförande i Östhammar vatten och de diskussionerna kring utbyggnaden av vattnet har ju till viss del sin grund i det här stora industriprojekt. Så visst har det påverkat kommunen? Absolut.

[00:07:08:13 - 00:08:13:08]

Marie: Den demokratiska processen har ju varit unik i hela världen skulle jag vilja säga. Bland de här kommunerna som har haft kärnkraft och slutförvar på gång för det. Det måste ju vara mer unikt än vi kunde tro i vårt land när vi blev inbjudna till så många länder och hade så många besök. Det hade vi nog inte förvänta oss, tror jag faktiskt. Det där gjorde vi för våra egna kommuninvånare skull. Det där har ju verkligen varit vi. Vi tre som sitter här i rummet har ju verkligen fått fått möta många internationella gäster, precis som ni säger och har också gör. Man betraktas som experter nästan på på det området som vi har har förfogat över både ni i politiken och på tjänsteperson sidan. Jag måste bara ge exempel när Maria och jag var till Kanada och träffa 167 kommuner för att prata om den demokratiska processen. Det är ganska unikt. Ja, i enrum fick vi prata med de olika kommunerna tillsammans med Oskarshamns kommun, som också är en del i det unika med det här i Sverige.

[00:08:15:04 - 00:08:23:04]

Marie: Hur tycker ni att samarbetet mellan ni representerar två olika partier? Hur tycker ni

att det samarbetet har funkat i den här processen?

[00:08:24:22 - 00:08:26:13]

P-O Olsson: Jag skulle säga att det har varit unikt.

[00:08:26:16 - 00:08:27:12]

Marie: Det är också.

[00:08:28:01 - 00:08:35:09]

P-O Olsson: Det har verkligen varit unikt. Jag ska inte tala för den andra gruppen som jag inte satt i, men jag har känslan av att det var likadant där.

[00:08:38:05 - 00:09:08:20]

P-O Olsson: Jag skulle säga att alla lämnade partibok utanför rummet. Det är min absoluta uppfattning. Sedan fanns det naturligtvis spänningar i gruppen kring kring de som var absolut mest för kärnkraft och de som var kanske tveksamma. Men dialogen och diskussionen och det vi kom fram till och det som sedan blev våra yttranden och betänkanden. Det var fullständig enighet kring hela tiden och det var. Jag skulle säga att det är unikt.

[00:09:09:24 - 00:09:38:01]

Marie: Kan man sätta fingret på vad det var som gjorde att ni kunde göra precis så? Det var inte för eller emot kärnkraft det här. Det var att ta hand om ett slutförvar för det använda kärnbränslet och det är. Då behöver man inte diskutera de frågorna utan då diskuterar man sakfrågan. Men jag säger som det var Ett fantastiskt samarbete mellan partier och allting som har lämnats i förfrågningar har varit enhälligt. Det är verkligen unikt.

[00:09:38:12 - 00:09:45:16]

Magnus: Kan det ha varit en skapat bredare diskussioner, att man har olika bakgrund?

[00:09:47:19 - 00:10:08:03]

P-O Olsson: Jag tror jag tror mycket som Maggan säger. Vi de här två grupperna Vi granskade då enligt kärntekniklagen och den andra gruppen enligt miljöbalken och vi tog det här uppdraget på stort allvar i gruppen. Det här är vårt uppdrag och vi ramade in det och.

[00:10:09:07 - 00:10:10:19]

Marie: Höll sakfrågan hela.

[00:10:11:20 - 00:10:12:15]

P-O Olsson: Hela tiden.

[00:10:12:17 - 00:10:29:00]

Marie: Där är ett bra exempel fortfarande när det gäller Östhammar vatten. Jag var

ordförande och vice förra mandatperioden. Nu är det tvärtom. Men vi jobbar fortfarande med samma målsättning och diskuterar sakfrågor för kommuninvånarnas bästa. Det var det här också.

[00:10:32:06 - 00:10:55:16]

Marie: Jag tänker. Jag hade en annan tanke på, men den for iväg. Vi går tillbaka till samarbetet mellan er. Ni hade också två grupper. Säkerhets gruppen och MKB gruppen. Var var det lätt att samarbeta i grupperna också tyckte du?

[00:10:56:08 - 00:11:08:14]

P-O Olsson: Du menar mellan grupperna? Vi hade ju någon form av presidium som bestod av ordförande, vice ordförande i de två granskings grupperna och ordförande i Vad hette den referensgruppen?

[00:11:10:13 - 00:11:17:11]

P-O Olsson: Där tog vi en del avgörande beslut som vi sedan lämnade vidare till till kommunstyrelsen.

[00:11:19:00 - 00:11:31:00]

P-O Olsson: Och samma sak där. Samarbetet var bra. Vi hade. Där hade vi lite spänningar som som vi hade men som hanterades. Jag tror att vi hade en votering även.

[00:11:33:09 - 00:11:45:14]

P-O Olsson: Där. Men under hela den här processen så kan man säga att vid ett enda tillfälle under de här åren som jag var med så var vi tvungen att ställa proposition eller göra ett val.

[00:11:46:09 - 00:12:22:24]

Marie: Precis det var det som jag funderade på. Kan det vara så att det var enklare att enas runt den här frågan och bara att titta på den? Ganska så sakligt och realistiskt för att det fanns ett redan. Det fanns redan kärnavfall, så alldeles oavsett så behövde man hantera den här frågan. Det var inte ett ja, men det kanske kommer något eller så bara. Det fanns redan där, så ingen har kämpat för den här platsen utan det är den säkraste platsen som gäller. Inte för att vi vill ha ett slutförvar utan för att det är den bästa platsen.

[00:12:24:03 - 00:13:28:24]

Marie: Samarbetet med Oskarshamns kommun har ju också hela tiden legat och tickat vid sidan om. Vi har haft en gäst här tidigare, Rolf Persson från Oskarshamn, som har berättat lite grann. Hur upplevde ni var det? Hur var tryggheten i att ha två stycken, två stycken politiska organisationer som som tryckte i de här frågorna? Det var väl jättebra tycker jag. Vi har haft ett gott samarbete även med Oskarshamn, men även med de andra kärnkrafts kommunerna. Genom att jag bor från de kärnkrafts kommunernas samarbetsorganisation så är det också. Var det ett bra forum för den demokratiska processen i Sverige och kunna trycka på många frågor? Ni har ju också fått möjligheten att eftersom vi inte har någon regional nivå i Sverige som hanterar den här frågan på motsvarande sätt som det finns i många andra länder, så har ni

också fått möjlighet att vara påtryckare rakt in i riksdagshuset och regeringskansliet. Hur upplever ni att det har varit med en sådan här fråga?

[00:13:30:08 - 00:14:15:11]

Marie: Och ju längre bort man kom från kommunen ju mer ointresserad var man kan jag känna ibland. Ja, men man tvingas på dem på sina egna kongresser och annat. Och vi bjöd ju in dem också, riksdagsledamöterna, för att de skulle vara aktiva och komma på besök. Så det gjorde vi påverka, för det är de också som ska ta beslut sedan så att de inte har frågor. De tog ju två stora beslut i tillåtlighet frågorna och tillstånds frågorna enligt miljöbalken. Det tycker jag var intressant också att juridiska frågor när vi hade en jurist som hjälpte oss. Det var ju också sådana frågor som jag tycker vi fick till stånd en del som som var lite diffusa så här när vi lyssna in från början förslagen. Just det.

[00:14:18:06 - 00:14:50:16]

Marie: Henne ska vi möta i en senare sändning också när det börjar närma sig huvudförhandling. Ja, precis. Vi har ju precis fått reda på att huvudförhandling som var tänkt i maj har blivit skjuten på till september för tillståndet för för slutförvaret för använt kärnbränsle. Hörni, när ni tittar på tillbaka på den här processen. Vad tänker ni då? Nu när ni ändå finns lite grann vid sidan om? Ni är inte riktigt nere i kitteln just nu. Har det gått som ni tänkte?

[00:14:53:04 - 00:15:24:11]

Marie: Ja, men så här efteråt tycker jag. Ja, jag tycker det har varit jätteintressant. Det är egentligen unikt att få delta i en fråga som man inte haft någon kompetens i alls från början. Och sen har man fått delta i det här och försökt få ihop det på ett bra sätt med andra experter och de runt omkring en. Och de här grupperna har också jobbat jättefint som Pia deltagit i så att alla har gjort sitt bästa känner jag. Om fullmäktige tog upp det här som information och det känns ju förmånligt att få delta i det här.

[00:15:24:16 - 00:15:29:12]

Magnus: De cirklarna som deltog var med och tog fram 2002. Då blev det.

[00:15:30:18 - 00:15:47:17]

Marie: Ja, men den lilla organisationen var ju lämplig då för då hade vi inte kommit så långt i det här. Och sen har man ändrar organisationer och grupperingarna på olika sätt genom åren också, så att passa in med hjälp av alla andra runt omkring. Bland annat Marie som har varit med från början i det här också.

[00:15:49:02 - 00:15:56:19]

Marie: Jag känner du P-O blev det ungefär som som du hade tänkt dig när du gick in i det här? Eller du kanske hade ett blankt papper såklart.

[00:15:56:20 - 00:16:24:22]

P-O Olsson: Men som jag sa inledningsvis för mig verkligen. Det var verkligen ett blankt

papper. Men jag kan ju ändå titta tillbaka. Det kan jag göra. Och som jag sagt tidigare, det har varit en förmån att få vara med i den här processen och få den här kunskapen. Absolut. Och nu när man har klivit tillbaka lite grann och betraktar så kan man väl ändå se att det arbete som hela kommunen lade ner under den här granskningsprocessen framför allt är den som jag har insyn i.

[00:16:26:19 - 00:16:40:02]

P-O Olsson: Jag tror vi har haft ett enormt enorm nytta av den kunskap som byggdes upp i de här två gransknings grupperna och förhoppningsvis så har vi lämnat över och den här kunskapen finns kvar i den nuvarande organisationen.

[00:16:41:01 - 00:17:15:00]

Marie: Vilka härliga slutord P-O för den här intervjun. Varmt tack för att ni ville komma till vår studio! Tack! Vi kommer att sända nya avsnitt och ni som lyssnar kan ju så klart gå in och hitta de tidigare avsnitten, antingen på vår webb, VW e-post, Cesars podd, cast podcast eller så finns vi också på Spotify så man kan ladda ner det där. Varmt välkomna nästa gång önskar vi från studion! Hej då!

[00:17:15:15 - 00:17:16:01]

Margareta Widén-Berggren: Hej!